

8. LEYLEK OYUNU (K-2)

Prof. Dr. Erman Artun

Leylek oyunu Tekirdağ köylerinde kış geceleri kadınların çeşitli kılıklara girerek oynadığı oyunlardan biridir.

KADIN: Geceye katılanlardan biridir. Çoğu zaman özel giysi giyilmez. Elinde bir daire vardır. Oyun türküyle yönetilir. Türküye geceye katılan kızlar katılır.

KIZ: Oyunu sürdüren kişidir. Leylek taklidi yapacağı için, evdeki giysi ve aksesuarlarla leylek görünümü verilmeye çalışılır. Kızın başına beyaz ya da siyah bir örtü örtülür. Örtünün rengine uygun bir beyaz şalvar giyer. Eline iki tahta kaşık verilir. Sap tarafı dışa gelecek şekilde tutulur. Örtünün rengine uygun çorap ya da çetrik giydirilir. Leylek olan kız kaşıkları avucunun içinde ters bir şekilde tutar. Ağzına götürür. Sivri kısımları dış gelir. Bunlar leylek gagasına benzetilir. Baş örtülü olduğu için etrafı görünmez. Kaçarken ve zıplarken seyirci çok dikkatli olur. Çünkü bazen kaşığın sivri ucu yaralamaya yol açabilir.

OYUNUN METİN YAPISI VE KURULUŞU

- 1- Namaz kılma taklidi yapması
- 2- Leylek gibi mısır yeme taklidi
- 3- Yavrularını toplayıp yuvaya getirme taklidi.
4. Kartalların gelmesi ve korku hali taklidi.
5. Kartallardan kaçmaya çalışma ve zıplama taklidi.
6. Kartallardan kaçıp kurtulma taklidi yapan kızın elindeki kaşığın kızlardan birine değmesi ve yeni leyleğin belirlenmesi.

OYUN:

Daire çalan kadının türküye başlamasıyla oyun başlar.

Daire çalan kadın:

"Aman leyleğim , kuzum leyleğim,
Akşamlar oldu kıl namazını kıl namazını "

Leylek olan kız namaz kılma taklidi yapar. Bu taklit nakarat boyunca sürer.

Daire çalan kadın:

"Aman leyleğim, kuzum leyleğim,
Akşamlar oldu kıl namazını , kıl namazını"

Kızlar tekrarlar:

"Aman leyleğim , kuzum leyleğim.
Akşamları oldu kıl namazını , kıl namazını "

Leylek olan kız leyleğin mısır yemesi taklidini yapar.

Daireci kadın:

"Aman leyleğim , kuzum leyleğim
Akşamlar oldu, yavrularını topla leyleğim. "

Kızlar. tekrarlar.

"Aman leyleğim kuzum leyleğim
Akşamlar oldu , yavrularını topla leyleğim "

Leylek olan kız odanın içinde dolanarak sağına soluna bakınırken leyleğin yavrularını toplamasını taklit eder.

Daireci kadın:

"Aman leyleğim, kuzum leyleğim.
Akşamlar oldu, kartallar geldi

Kızlar tekrarlar

"Aman leyleğim, kuzum leyleğim
Akşamlar oldu, kartallar geldi "

Leylek olan kız göğe bakar Şaşırıp yavrularına sahip çıkmak ist
Odada şaşkınlıkla dolandır.

Daireci kadın:

"Aman leyleğim canım leyleğim
Zıpla leyleğim zıpla leyleğim

Kızlar tekrarlar

"Aman leyleğim, canım leyleğim
Zıpla leyleğim ,zıpla leyleğim "

Leylek kız kartal korkusuyla odada oradan oraya zıplar. Baz
seyircilerin önüne kadar gelir.

Daireci kadın:

"Aman leyleğim , kuzum leyleğim
Kaç leyleğim kaç leyleğim."

Kızlar (tekrarlar):

Aman leyleğim, kuzum leyleğim,
Kaç leyleğim kaç leyleğim

Leylek olan kız kartaldan çok korkmuş izlenimini yaratır. Sağa sola dolanıp zıplayarak kaçınmaya çalışır. Bazen seyircilerin üzerine zıplayarak onları korkutur. Leylek olan kızın elindeki kaşıklar kime değerse o kişi yeni oyunda leylek olur. Daire çalan kadın da değişir. Oyuncunun oyun çikarma yeteneğine göre leylek kıza , günlük yaşamında görülen çeşitli olayların taklidi yaptırılır.(Yemek yeme , iř yapma , hayvanların kavgası, leylek takırdaması vs.)

Bu seyirlik oyunu , Tekirdağ'ın Karacakılavuz köyünden derledim.Oyun on yıl öncesine kadar yaygın bir biçimde oynanıyormuş. şimdi ise pek nadir oynanıyor.

9- HOCA OYUNU (K-5)

Tekirdağ seyirlik köy oyunlarındanr. Kadınların kış gecelerinde kına gecesi,nişan, vb. toplantılarda çeşitli kılıklara girerek oynadığı oyunlardan biridir.

KİşİLER:

HÖCA: Başına kavuğa benzetilmeğe çalışılmış bir başlık takılır. Üzerine büyük bir cübbe giydirilir. Cübbe bulunmazsa bir faraceyle cübbe izlenimi verilir. Yapağıdan abartılmış dizlere kadar uzanan bir sakal takılır. Beline bir kuşak sarılır. Eline bir tesbih verilip, ayağına potur giydirilir. Yün çoraplar poturun üzerine çekilir. Ayağına çarık giydirilip, eline uzun bir sopa verilir.

ÖĞRENCİLER: Yedi kız, öğrenci kılığına girer. Herbiri erkek çocuk giysisi giyer. Bulunursa, başlarına fes de konulur. Eğer fes bulunmazsa kasketlerini ters çevirirler.

Oyun, hocanın odanın orta yere oturmasıyla başlar. Önü ne bir rahle alıp üzerine bir kitap koyar. Hoca sopasının yanına koyar. Sert bakışlarla birşeyler mırıldanır gibi oturduğu yerde sallanır. Yedi çocuk teker teker gelip hocanın karşısında diz çöküp otururlar. Ellerinde birer kitap vardır. Sallanarak birşeyler okuyup ezberliyormuş izlenimini verirler.

OYUNUN METİN YAPISI VE KURULUşU

1. Birinci öğrencinin B harfini tekrarlanması onları azarlaması sopayla vurması ve öğrencilere tekrar ettirmesi.
2. İkinci öğrenciye T harfini tekrarlanması,onlar azarlaması, sopayla vurması ve öğrencilere tekrar ettirmesi.
3. Üçüncü öğrenciye F harfini tekrarlanması ve onları azarlaması,

sopayla vurması ve öğrencilere tekrar ettirmesi

4. Dördüncü öğrenciye S harfini tekrarlatması onları azarlaması
sopayla vurması ve öğrencilere tekrar ettirmesi.

5. Sonunda bütün öğrencileri sıra dayığına çekip kendinin tekrar etmesi ve uyuya kalması çocukların kaçması.

OYUN:

Hoca elindeki uzun sopayı birinci öğrencinin kafasına vurarak:

-Sen oku bakalım...

Birinci öğrenci ayağına kalkar iki tarafa sallanarak:

-Ba beyli, bala beyli , bala bula, bambır beyli, der.

Hoca:

İyi okuyun bre veletler , der.

Bütün öğrenciler: Bu beyli beyli, bala bula, bambır beyli diye tekrar ederler. Hoca okuyuşları beğenmeyerek herbirinin birer sopa vurur. Bu kez elindeki sopayla ikinci öğrencinin kafasına vurarak:

- Sen oku bakalım

İkinci öğrenci ayağına kalkar, iki tarafa salanarak,

-Ta tayli,tala teyli, tala, tula tambur, teyli der.

Hoca:

İyi okuyun bre veletler der.

Bütün öğrenciler: Ta teyli, tala teyli, tula tula, tambır teyli diye tekrar ederler.

Hoca okuyuşlarını beğenmeyerek herbirine birer sopa vurur. Hoca elindeki uzun sopayla bu kez üçüncü öğrencini kafasına vurarak:

Sen oku bakalım der.

Üçüncü öğrenci ayağına kalkar, iki tarafa sallanarak.

-Fa feyli, fala feyli, fambır feyli, diyerek tekrar ederler.

Hoca yine okuyuşlarını beğenmeyerek herbirine birer sopa vurur. Elindeki uzun sopayla bu kez de dördüncü öğrencinin kafasına vurarak:

-Sen oku bakalım.

Dördüncü öğrenci ayağına kalkar ve sallnaarak.

-Sa seyli, sala seyli, sala sula, sambır seyli, der.

Hoca:

-İyi okuyun bre evlatlar...

Bütün öğrenciler:

-Sa seyli, sala seyli sala sula, sambır seyli, diye tekrar ederler.

Hoca yine okuyuşlarını beğenmeyerek herbisine birer sopa vurur.

Hoca:

-Olmuyor evlatlar, olmuyor, böyle okuyacaksınız der ve sallanarak

okumaya başlar.

-Ba beyli, bala beyli, bala bula, bambir beyli Ta teyli tala teyli, tala tula, tambır teyli Fa feyli, fala feyli, fala fula, fambır feyli, Sa seyli, sala seyli, sala sula, sambır seyli

Hoca uyuya kalır ve çocuklar kaçır, onun da sona erer. Bu oyun Cumhuriyet öncesi eğitim sisteminin temsili niteliğindedir. Hocanın ve öğrencilerin giysileri ve davranışları abartılır.

Bu oyunu küçükkepenekli köyünden derledik. Kaynak kişi oyunu kendisi oynamış, son yıllarda pek oynanmıyor.